

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

За огласе плаћа се од
реду 3 црка. За огласе вође
и на дужи времену плаће.

Влада земље налазила се је у руку

на јужнијем међама аустројско-угарске мо-
нархије, ослањају се просвјетљеним по-
уздањем на Ваше јуначке крпеости, на Ва-
шу неутрудићу будућу и задовољност, и
на Вашу пожртвованост, која је управо на-
сједном почела.

Ви сте ту садашњу течајем вијекова
оданошћу вршили.

Ваш цар и краљ хвали Вам на том!
Својом признање за све оно, што
сте учинили Ви и Ваши оци, живјети ће у
грудима чољечанства, док је свијета и ви-
јека.

Ја пак управо уживам у преугодном
задовољењу Мојих владајачких очинских
чувства, што ми је сушено оживотворити
Вам дјелу и праведну жељу Вању, и при-
вести Вас к ужитку оних ондих грађан-
ских права, што их сви Моји вјерни под-
аници уживају.

Ова права и особите погодности, што
сте их досада уживали, остати ће Вам у-
вјетно и пригодног предлаза у нове окол-
ности у смислу установа Мојега одлика од 15.
Јуна 1881.

Ито тако побрину сам се Ја и за
то, да оци досадних, у крајинке инве-
стиционалне сврхе посвећених ерестава
још и даље ереста у сврху Ваше особите
добробити обраћена буду.

Употребајуте та ерестава разбори-
том мјером и мудрим опремом. Ону буљу
народну снагу пак, којом сте Ви и Ваши
оци аустројско-угарску монархију до ала
противу спољних душмана бранили, пока-
жите од сада и у разди мира.

Нека Вам божић благослов наплати
дјеловање Ваше еретним успијевањем и
трајним благостањем.

Дано у Београду, дана 15. Јула године
1881, владања Нашега тридесет и треће.

Фрањо Јосиф с. р.

У потону пријеме нуштени су на
Цариграда гласови, као да турска влада
оштр и прави нове тешкоће у уступању
земљишта Грцима тијем што предлаже
нове границе. Та гласови нијесу се об-
стипили, и предаја се изрицје нестина по-
степено но мирно и у реду.

О самом раду међународне комисије
у Арти саопштавају се ове поједности:

„Док се тврдо држало, да ће ондје
доћи за царског комесара мунир Хидејет
паша, кој смо, као што је првостан гу-
вернер наговјестио, још јуче ондје очеки-
вали, дотле пак данас изненада дође те-
лосрамски извјештај, да је за царског ко-
месара одређен мушир Фазли-паша. Он је
већ пришао на пароброду аустројског
дојда у Кр. а онда ће се кренути на јед-
ној ратној турској лађи право у Арту, гдје
ће сјутра — 23. ов. м. пријети. Ово је
пак један од прво интелегентних турских
официра, и човјек од уредног такта и по-
нашања. Он је био у пратњи пок. султан-
Абдул-Азиза кад је опо нишао у Париз. Ако
дакле заједно сјутра дође Фазли-паша, ако
ни буде имао напору да предају ма-
лих сметача отеница, онда ће се 24.
моћи Арти очисти од турских трупа,
и града којима већ ће моћи неог дана у-
манирати. Од стране комисије већ су све
неопходне експре учиниле. Само би још имао
да заповједи царски комесар да се турске
трупе крену к границама и из Арте а да се
повуку на неутралне зоне; а грчка вој-
ска стоји спремна да одма на дат знак
напуштено земљиште посједује.

О свему овоме извјештени су и грч-
ки комесари и већ је ово уређено како
ћем се и други знакови давати. Ако се
сјутра падаје споразум између Фазли-па-
ше и међународне комисије, онда ће још
истог дана или у само вече послати два
комесара у грчку војну станицу, на да они
нагледају да се посједује правила из-
врши.

Поде: О поштена асједо! добре ви феде.
— Они објави асједо на поге: Чујемо, по-
штени стари свате! — Јако сваки наш сја
гдје му је мјесто? Сва је на својом мјесту
и на број, осим да бјера те су за дје-
војку, а снд ће и она доћи да је видо и
дарују. — Поштите ракију.

Стари сват од дома. Гдје се до-
маћина Вукче, ерети и честити пријатељу!
Онићина ти је триеза са изабраном госи-
дом, дичном оружјем китом наше браће
сватова, него износи што је за гоноду сва-
това. — Вукче! преброји оцаи сватове и
иће 35, на отрга и кде жонци гологлави
шест пемених брава сгљавом (по народном
обичају на свако шест сватова по једно по-
диво). — Сватови повадише пожеве ил па-
га и искомадише пецина за сватовску. —
Ево неутрени погубије: Да би вошу чет
манио староме свату од сватова, прихвати
руком главу од пецина, пак је метне пред
сватовским старосватом велети му: Па, по-
штени стари свате, да ти је чест! Главна гла-
ви иде.*

Кад ону ријеч чуше сватови, погледа-
ше се мрко у око, и — несрећом —
сви кпо из једнога грла завикаше староме
свату од дома: А што! зар смо ми сви
ов. је твоји репови, је ли? — Преврнуше

* Ова је сват од сватова оно што и ку-
лаи домаћин својој чедади, т. ј. он сједе на гла-
ва да не буде коју свату нешто криво, а свато-
ви су га дужни саизасти и поштовати.

Кочевја ће, у колико ми је познато,
саме учинати приједлог турском комесару
у погледу новачена турских трупа из Ар-
те и њене околине. И тек, ако Фазли-па-
ша прили ове приједлоге, онда ће они
предложити да се и Пушта очисти; а ако
турски комесар и најмање почне ставља-
ти какве препоне око предаје овог утвр-
ђења, онда ће комисија да би избјегла сва-
ку алачку протезања, питање око Пуште
оставити да дошине расправа, а присту-
пиће уступању осталих дјелова.

Како је још у Цариграду изабрат за
пресједника ове међународне комисије —
ингенијер Фенерал Хамлет, и како се у
дошњим комисијском раду увидјело, да ова
личност није подесна за руковођење овог
доста тугаљивог задатка, једино се тога што
су му источне прилике врло мало познате
а друго што се све врши на францеском
језику, а он с или не влада потпуно, те
да силом свог говора може утицати на
какве противности које би се ипак мо-
гле лако отклонити, за то су једногласно
заказали, да при свакој сескцији предаје
— а има их 6 — пресједават комесар дру-
ге силе потписнице.

Из Сјверне Африке јавља се теле-
грамом од 5. ов. м. да су Францези 4. ов.
м. напали сјајно на Сена и заузеле га.
О томе догађају један париски телеграм
ово доноси управо из Сена: „Ескадра
је стигла у четвртак пред Сена, бомбар-
дала је јуче варош и чинила припреме за
напад. Она је напала на варош јутрос за
рана с фронта и освајала ју је, по што је
савладав одбила отпор скопчан с велики-
јем тешкоћама при пролазјењу кроз мочва-
ре. Поморски вјешаци држали су се дишно.
Ми имамо 8 мртвих и 40 рањена. Позици-
ја је осигурна.

Из Београда јавља се, да је плашао
кнежев уназ, којим се потврђује одобрени
од скупштине зајам од 6 милиона динара
за набавку 100.000 пушака. Зајам заједно
с каматама подмириће се изградњом при-
редом.

Из Атине јављају да су тамо стигле
вјести из Цариграда, по којима тамо
влада већко одлучила због познате пре-
суде у париски због убиства султана Аб-
дул-Азиза, и тек што није бугнула побуна
иријет султана. Биће да је то који од жу-
дијскијех обожатеља Митхатовијех нуштио
у свијет.

О заветијем одношања између Тур-
ске и Францеске уследио питања Туанса
и Триполиса доноси један дописник неог
бечког листа ове извјештаје:

„Позната заветија која се опажала
између порте и владе францеске републи-
ке, као да је запало подустала. Ингалшка
је, кажу, много допринијела те су се рече-
ни односи ублажили и на боље окрепули.
Францеска је постојано и мирно испуњила
своје дјелу и у погледу ондх питања што
се тичу Италије и што се тичу Турске, а
опет штедије раздражљивост и једне и дру-
ге државе, што је доста допринијело да
вагуи свако дјелство она вјка што се
бјеше подигао у италијанској штампи. И
турска као италијанска влада имају посла
са врло раздражљивом народом. Франце-
ски се народ није дао доде да се покре-
не на своје мирноће, и ако је било подба-
дама са више страна. Престанало је, као
да је Турска из Триполиса распривала
пламен по Тунису, и да је афричке коло-
није довела у опасност; али и ту је било
протривања. Ма смо се већ прилично на-
викли на овакве устанке африканских а-
равања. Њих је било а биће их док се
год јави ових племена не преобразе.

тризду пунају меса и јелба, на почете ко-
мадати ножевима старог свата од дома, а
настојници околу тризе пушката на нас
највише старог свата од сватова на онда
једна друге тако, да кроз не пуца сат ни
један од мушких глава у кући не остаде
жив, него у крв на једној гомили.

Пуцања пушката, клепет плачева и во-
жева, приска бијесних мочака, јак бијес
младости, умрлујних равненка, кукање и
дедек жена и девојка, и писка нејаке де-
це, а жена комшија викање из гласа: ко
је викал! и гдје да икога да Бога! ко је
Паштровић за крет часни поштај! — оку-
пи кроз близу два сата свакога ко пушку
нос с крај на крај Паштровића. — Кад
видјесмо шта је и како је, ни у једноме ка-
ли крај не остаде од чуда, а боље и од
страха да један другог не убије. — Запи-
кат ће пашови: Браћо! кумимо вас небом
и земљом по три пута! спаш у миру. — У-
хватише међусобно вјеру, највише све мр-
те пред кућом, свака свога тражи а по-
вати га не може од крви и од рана, али
најпослије свако свога понаде, ондака и о
жали; највише 58 мртвачких носила, и о-
свак своје носе и у сопствене гробнице
укопаше.

Кроз овам дана заособице најесе мо-
гао ништа друго чути из видети у читавој
општани осим тужбе појавица, кукања ма-
лика ил својим синовица, нишине самора-
них сестара за браћом; најесе могао видје-

Зар је који народ показивао више јуна-
штва, више поноса народног, више отпора
према дисциплини, но што је то показало
народоумисли и пољски? Овај природни
народни отпор влада још дејати не са-
мо религиозне већ и материјалне неспоси-
сине, из којих сваки час искачу варнице,
а свака од ових у злојној прилици може
да произведе пожар. Колонисте приграби-
ше најдешне земље, а влада францеска
опет хоће да хитасног африканског во-
јничка претвори у мирног и раденог ра-
тара и дошта јој је у овом погледу
доста и пошло за руком. Већ је и данас
Бедуи видо да се жито, зетин, дувањ
може још боље продавати под францеском
владом него под господарењем марокан-
ским и туниским, и да зајем од 20 фран-
ка врши ону исту чаробну силу на сина
африке пуштине као и на киза мека и
равножења јевропљанина. Сна, који ову
земљу и њене прилике познају, кад се неће
се никад чути амазонариности процесу ко-
ји се ондје јавља. Аравањин је исто као и
Семитанин, снатиљ, најстарији: он учи бр-
зо и радо, учи и практично и теорјски
код Францеза. Али дубав, неодољива воља
за тумарењем, кутовањем — тешка за
слободним животом, не даду се тако лако
у кини сатрти. Јако је година проћи па
ће се онет вјак по који светиле пушти-
ње, који ће ове силне бедушине на уста-
нак покренути. Али с дана у дан они у-
станици губе све старе значаје и престају
бити овако опасни. Каква разлика вежи из-
међу Абд-ел-Кадера, Гизоа, Нелсијера,
Даморасфјера, који се годинама држали, и
Бу-Ахмед — у ком се јавио устанак пле-
ме и отајана! Зајуду га пену на исту
висину италијански ишачеги, запалили-
тични и други неки листови, — ови ова-
ма ил приреници нијесу.

У Тунису ће још брже вјк. Порта
истина не ће нишомо да одбори да је
туниски бјк могао сам да потписује уго-
вор-дипломатичности; али се онет она при-
држује овоме што је по нужди постало.
Францеска не ће напад: а морала би још
даље поћи ако је по силом нагла. Барте-
леми Сент-Илер већ је једном напоменуо,
да Францеска никад није помишљала на
Триполине; а ако се с те стране почне
Францеска пошпирати на африку, онда и
Францеска не може остати без претходних
мјера, које још могу дати сигурна заштина
и с те стране. На ако би се сазила вла-
да и устегла, онда би се нашла друга ко-
ја би рјешително била. Не треба смета-
ти с ума, да се не знају тачно границе
између области Туниса и Триполиса, и да
би тешко било казати, до које тачке сми-
ју доћи францеске трупе, па да не поври-
једе интегритет отоманске царевине. Ин-
галшка има парочитиј интереса у Трипо-
лису. Она ову област сматра као своју
осаду према Јерину; с тога ил она не
би радо стирала повода, којима би Фран-
цеска могла дирнути у ову осаду.

Францеска се тврдо рјешила, да се
ограничи у Африци само на културно о-
свајање; али за то јој се опет никак при-
јечити не може, да своје вољонје са сви-
ју страна доводи до обезбједа.

Д о п и с и

КОТОР, 3 Јула. — Још нам се ране
не заличе, још не осумишете су за једним
губитком, а већ нам се коиз нови гроб, да
у њ положио којег вриједног сина, кога
би корство и родноме граду и своје на-
тљивоме роду! Јадна! Которе, та можеш
ли више подржити ове тешке раве? Још
се не испуни читаво година, још на гробу
не зарасте ни трава, а ти плачеш и кукаш
над новом жртвом! Док се сав свијет ве-
села, ти ронич грозне сузе и задиш се у
прио, јер ти је сваки дан по једна реди-

ти мушке главе без прие кдае нијему без
црне крпе на глави; братске се очи мрко
и немало суреталу, јер свакоме своја брат-
ска крв пред очима димјаше.*

Банкада Паштровска (бандаи народ-
ни суд овако се звао) састаде се и угово-
рише, да ону братеку погубију на домаћи
ишче умре. Поручише да све казубере од
4 манастира (Дуљско, Правањина, Режевањ
и Бадау) и за све старешине од сваког
братаи, да се састану у прву недељу на
Режевањку ријеку гдје се дијели ошћина на
дваје једнаке половине. Дође недеља, а о-
купља се свако ко је од посла; посједаше на
једној банади, и последие дугог разговора,
претовора, договор и нагађања, сви једи
лодушво и једнокупно конасаше сједише

Братски мир.

У име Бога и свете Троице, одкуда
пронетиче свака правда и истина, а за сла-
ву Христа и Богородице и свих божјих у-
годника који сједо на околу престола бо-
жјега, савједосмо се данас на Режевањку
ријеку ова банкада наше комуниади, брат-
ски судца, па сви главари и старешине, и
од сва четири манастира глумани и мду-

* Жале мајко једине синове,
А сродници сроднике алчине;
Варушана казубица свата,
А сестраи брата ј дивога.

Црпма „Вол ш Косову.“

чка снага жмје — синовци те несташу, као
што смо и 25. Јуна у 6 сата послате позла
питање још једна звјезда на твојм обору
у лицу првог конституционалног прете Ко-
нституциона Јовановића.

Губатак, који је овајек дана задесео
наш град, заиста је велики и неспрежаљив.
Ко год је познавао нашег уваженог прету
Јовановића, па био он грађанин, или стра-
нац, мора се с нама жаливати, јер је Котор
а српски народ у Беои Которској у њему
много изгубио. Ипаким би било, кад би
ондје стао рећата све немоге асјуге и као
грађанина и као Србина. Једино не могу
преницати његову ошћу асјугу за ко-
торско Српство; у неутреним и највишим
данима по висококо Српство — он је год.
1848. изабрао у Котору прву српску школу.
Има ли родољубиве и поштоване ствара?
— До тада которски Срби не имаху гдје
да се надијавију својим дукот, него или
мрзачу пријетавати туђинцима, која нас
жестоко тинјаше, или остати сјајена по-
ред азијанс оца, а тек кад он пошину на-
вер српске књиге, Срби почу учати срп-
ски. За то нека је вјечита слава поштом
проти Јовановићу, који је положио темељ
храму српске просвјете у Котору. Ову а-
звљавост носе у срцима многи которани,
који дугују захвалност само њему што су
се научили српског калма! Па гдје да су
рјешете заслуге тога цијељног човјека, ил
которског народа, и и-инсторјалног прете?
— Ко ли ће набројати колонија је он по-
могло и добра учинао, гдје год је могао, и
гдје да су опет користи које је допринио
окашњем Српству као члан мјестног школ-
ског вјећа, гдје се имао борити са толи-
ким неурлицима, па ипак и овај вријед-
ни и добри свестеник чја се дјеца и за-
слуге не дају одијелати — многу је горку
чашу пио и више пута је пријавио ало у
роказу за добро. На греша се узорага чо-
вјече, што га данас многи плачу и иск те
умиро они Јаснашеви стихови

„О мајко, мајко, свијет је пакостан,
„Живот је мајко врло жалостан! —

а међу нама већ остати у вјечној успоме-
ни, као што сједоци у сјајној сирини и по-
јање друштва „Јединства“ а ако те браћа
свештеница са стране осим мјестних не до-
ђише аз пошљедије пут дохадати и гробу
отрпатити! До кога је кривица?! Нек ти је
вјечна памет.

Колико нам је жао да нас је задеси-
ла та дриа судбина, толико нас опет носе-
ла што смо чули, да ће наш високопре-
свештени гоеи Герасим на мјесто пошљот
Јовановића позвати Епископског парха и
паченог члана конституционалног господина
ироти Христос-ра Ломбардића. Г. Ломбар-
дић је кима сјајна добро познат, и уве-
рени смо да ће конституција добити досто-
јног заштитника пок. Јовановићу, а ипак смо
примисли још баше познати г. Ломбардића,
кад је врлио у Котору конституционалне ду-
жности приредом бандаи г. епископа у
Беои. Тада, аистим, имала смо прилике да
се уверимо и о доброти и о учасности г.
Ломбардића, и не сумњам, да би он на-
боље правдогу службу, јер би његова блага
нрав доста помогла. Честитијуи Његовом
Васкопреосвештениству, што је овом при-
ликом знао погодити жељу не само Кото-
рана, него и Боскега, радујемо се конститу-
рији што ће добити такот вриједног, чести-
гос и ученог члана; а г. Ломбардића на-
древљамо са искреном добродошћом, на-
дијемо се, да ће шта прве доћи у нашу
средину, гдје ће наћи братеку љубав са о-
собитом поштовањем.

Донаће вијести.

Цетање. 11. Јула.

— Како смо највишегласи, свршило је
ове неједнакв четање прве књиге грађан-
ског закона црногорског, које је
аутор тога закона г. др Богдановић са из-
давањем члановима највишегласи великог суда

Бери, наши духовни оци мирошторци; и по-
што разабрешмо од које се руке догодило
међусобно братско поклање у кући Вукча
Шћепчева на десне и ливеи Вукча Шће-
пчева из лијево банде Паштровића, изјас-
смо и разумјесмо да је павуло с обе банде
58 мртвих глава; набројесмо по именде све
погубије и како међу њима се не доди
из туђе крајине, него све наша жалосна
браћа изгинуше у немилуј зашви и пошети
уначкој; примислосмо: ко погуби? — брат
Паштровић; — а ко га уби? уби га брат
Паштровић! — Судило данас за ушк; Пр-
во: проблемо кра за крај главу за главу,
и одсудисмо, да нико никоме није ни пр-
ве наре дужан, но кам тачно а кам овамо;
а у другу: судило, да по данас никак на-
шан домаћин од паштровских комуниади
нема испећи у својој кући пошаво с главом
како досад, него без главе.* Ово писмо би
потпуно од свијет нас који се данас на-
м ерешмо, и потпуно од мотурона (печ-
та) ова четири манастира и од банади за-
знак вјечног братског мира и будуће ме-
ђусобне слог и љубави, а у поштову снх
једногласице рекосмо: Ушоко, Боже, душо
нашој погубио браћа, а поштина ошћаше у
нашој братској љубави, ероби и наиреку.
Амин.

Бук Врчанб.

* Овај обичај трајао је до 1841, док пак јаву
Бедна жалио, може бити да се и данас — ако
се гдуда а оно по многим кућама — улажда.

